

11 oktober 2021

Verklaring NOC*NSF uitgesproken door Anneke van Zanen-Nieberg

Welkom, fijn dat u hier bent.

U kent allen het rapport “Ongelijke Leggers” van onderzoeksbureau Verinorm.

Dit rapport beschrijft het ernstige grensoverschrijdende gedrag waar een flink aantal sporters uit de turnwereld mee te maken heeft gehad.

Ze zijn vaak op zeer jonge leeftijd stelselmatig blootgesteld aan lichamelijk, psychisch en emotioneel grensoverschrijdend gedrag.

En zij hebben daar vaak tot op de dag van vandaag erg veel last van.

De onderzoekers bevelen aan om met een collectieve (financiële) regeling voor deze groep van oud-gymsporters, hen expliciet erkenning te geven voor het aangedane leed. NOC*NSF werd daarbij ook aangesproken.

Het rapport Ongelijke Leggers zien wij als het eerste deel van de erkenning waar deze sporters al lange tijd op wachten en waar zij recht op hebben.

De negatieve impact die het bedrijven van topsport op hun (jonge) levens heeft gehad werkt tot op dag van vandaag door.

En dat hoort **nooit** de consequentie van het bedrijven van topsport te zijn!

Ik neem u mee in de wijze waarop wij als NOC*NSF onze verantwoordelijkheid nemen. Om vervolgens in te gaan hoe we dat vorm geven.

Wij, NOC*NSF, hebben als koepel samen met onze leden de verantwoordelijkheid om met de gehele sportsector een veilig sportklimaat te borgen voor iedereen die aan sport deelneemt. Bijvoorbeeld door spelregels met onze leden af te spreken of door specifieke projecten vorm te geven.

Wij dragen daarmee niet de verantwoordelijkheid voor individuele misstanden in de sport, maar wel de systeemverantwoordelijkheid voor een veilig sportklimaat voor alle sporters.

Door velen is aan mij de vraag gesteld hoe het mogelijk is dat dit ernstige

grensoverschrijdende gedrag zo plaats kon vinden.

De onderzoekers stellen dat 'wij' in de sport het hadden kunnen en moeten zien. Dat geldt voor veel mensen en veel organisaties. Ook voor NOC*NSF.

Inderdaad beschikten wij al vóór 2010 over een aantal rapporten.

Die werden in die tijd vooral beschouwd als beschrijvingen van incidentele misdragingen.

Het uitvoeren van de aanbevelingen uit die rapporten hebben wij, NOC*NSF, overgelaten aan de individuele begeleiders, enkele betrokken deskundigen op dit gebied, de verenigingen en de sportbond.

Wij, NOC*NSF, hebben verzuimd na te gaan of de meldingen niet veel structurelere oorzaken hadden en we hebben ook niet nagegaan of deze individuele misstanden wel goed werden aangepakt en opgevolgd.

Om een vergelijking te gebruiken, we hebben die rapporten als losse bomen beschouwd en omdat we naar losse bomen keken het bos waar ze onderdeel van waren niet gezien.

En, belangrijker, we hebben niet nagegaan of er voldoende aandacht was voor de slachtoffers van deze misstanden waarvan de negatieve impact grote invloed heeft gehad op de levens van vele van deze topsporters.

Voor het niet voldoende checken of de misstanden goed werden aangepakt, voor het niet nagaan of er voldoende zorg was voor de sporters en voor het niet oppakken van onze systeemverantwoordelijkheid om te zorgen voor veilige sport voor iedereen, bieden wij de sporters onze oprechte excuses aan.

Maar het blijft niet bij excuses we nemen ook de aanbeveling over om tot een erkenningsregeling te komen, we zullen onze voorlichting versterken en de afspraken met onze leden op dit punt aanscherpen.

Allereerst de aanbeveling om tot een tegemoetkomingsregeling te komen voor de oud topsporters.

Wij hebben van meet af aan positief gestaan tegenover deze aanbeveling, maar hebben ons beseft dat het belangrijk is om over zo'n regeling, een unicum in de

sport, een weloverwogen besluit te nemen.

Vandaar dat wij, NOC*NSF, onze adviescommissie Integriteit en Ethiek in de sport gevraagd hebben om over deze aanbeveling advies uit te brengen.

De adviescommissie heeft haar advies inmiddels uitgebracht en op indringende wijze met ons gedeeld.

De adviescommissie zegt in heldere taal over wat er gebeurd is, en ik citeer:

“Wellicht geïnspireerd door buitenlandse successen en de blijkbaar daar gehanteerde trainingsmethoden, heeft men die methoden gekopieerd en hier toegepast.

Zonder zich rekenschap te geven over wat dat zou betekenen voor de mentale en fysieke gezondheid van de jonge sporters.

Het behalen van sportsuccessen werd zo belangrijker dan de sporter zelf.

De cultuur waarin dit gebeurde was een die giftig was, waarin de sporters niet in het centrum van aandacht en zorg stonden, maar onpersoonlijke instrumenten werden in de handen van dominante trainers en begeleiding staf.

Er is langdurig sprake geweest van intimidatie, isolatie, uitsluiting, manipulatie, machtsmisbruik.

Men heeft de sporters in de kou laten staan.”

“In feite”, zo schrijft de adviescommissie, “werden ze van hun individualiteit, hun persoonlijkheid-in-ontwikkeling beroofd.

En juist de turnwereld is een omgeving met extra risico's: hele jonge meisjes worden aan het handelen van volwassen trainers overgelaten in een over het algemeen strikte hiërarchie.

Ze hadden niets te zeggen, mochten niets zeggen en dachten dat het allemaal aan hen lag.”

Het advies van de commissie, het zal u niet verbazen is om zo'n collectieve tegemoetkomingsregeling te maken, zodat de erkenning van het aangedane leed ook echt zichtbaar en tastbaar wordt. Wij, NOC*NSF en de KNGU, nemen dit advies volledig over.

Hoe gaan we dat doen?

Allereerst door een collectieve (erkenning)regeling te maken zoals in “Ongelijke Leggers” is aanbevolen. 5.000 Euro per persoon, ruimhartig, praktisch en snel in de uitvoering.

We zijn samen met de KNGU aan de slag om die regeling nu te maken.

Dat geschiedt zorgvuldig, waarbij we ook de voortvarendheid niet uit het oog verliezen.

We gaan onze uiterste best doen om de regeling voor het einde van dit jaar open te kunnen stellen.

Zodra de regeling klaar is komen we daar mee naar buiten.

VWS heeft toegezegd ons daarbij te ondersteunen. Daar zijn we blij mee.

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Paul Blokhuis - stuurt vandaag daarover een brief naar de Tweede Kamer en hij zal dat in het aanstaande debat op 13 oktober in de Tweede Kamer ook toelichten.

Slachtofferhulp Nederland en een aantal hulpverlenende organisaties zijn inmiddels gestart met de inrichting van één loket onder andere voor de slachtoffers waar we het hier over hebben.

Daar is Slachtoffer Hulp Nederland afgelopen week mee naar buiten gekomen.

Maar ook gaan we zorgen voor betere voorlichting.

Zo heeft het Centrum Veilige Sport Nederland afgelopen week op haar site al meer aandacht gegeven aan andere vormen van grensoverschrijdend gedrag dan alleen seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Dit andere grensoverschrijdende gedrag waar wij het nu vandaag over hebben, verdient binnen de sport ook betere afspraken om het tegen te gaan.

Met wellicht een centrale blauwdruk voor de tuchtreglementen in de sport.

Zoals we die bij Seksueel Grensoverschrijdend gedrag ook kennen. Daar doen we nu onderzoek naar hoe dat vorm te geven.

Het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag is ook opgenomen in de Code Goed sportbestuur en zelf stellen we eisen in onze zogenaamde Minimale Kwaliteits Eisen om voor financiële middelen in aanmerking te komen.

Alle maatregelen voor de komende tijd opnoemen voert nu te ver. Ze zijn opgenomen in de Visie op sport en Integriteit. Die is aangenomen door onze Algemene Vergadering. En waar we ingaan op de professionalisering in de sport, structurele borging en financiering van de maatregelen op dit thema en een integrale aanpak.

Ik sluit bijna af.

Allereerst met het danken van de Adviescommissie Integriteit en Ethiek.

Het advies dat zij uitgebracht hebben heeft ons zeer geholpen bij het nemen van de deze besluiten.

De wijze waarop zij de situatie beschreven hebben waar de sporters aan blootgesteld werden, heeft ons geholpen om daar een concrete voorstelling van te maken, hoe pijnlijk die ook is.

Maar het meest dank ik de sporters die zo dapper zijn om nu al vele jaren telkens weer naar voren te stappen en hun verhaal te doen.

Ook ik heb een aantal van hen mogen spreken en ik bewonder hun grote moed en doorzettingsvermogen.

Ik hoop oprecht dat onze excuses en andere maatregelen die we gaan treffen hen helpt om gesterkt door te gaan en dat zij zich nu gehoord voelen wat betreft het leed dat hen is aangedaan.

Dank u wel.